

СТОМАТОЛОГІЯ ДИТЯЧОГО ВІКУ

УДК 616.314-002(477.53) "194/2014"

О. В. Шешукова, д. мед. н.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

**ПОКАЗНИКИ КАРІЕСУ В ДІТЕЙ ОРГАНІЗОВАНИХ КОЛЕКТИВІВ
М. ПОЛТАВА ЗА 1994-2014 РОКИ**

Проведене порівняння показників карієсу у дітей, що відвідують організовані дитячі колективи в м. Полтава, за останні 20 років. Обстеження дітей 6, 12, 15 років м. Полтава демонструє зростання показників карієсу, що пов'язане із недоліками системи диспансеризації та планової санації. Такий стан вимагає посилення санітарно-освітньої роботи із дітьми та батьками та впровадження активних профілактичних заходів.

Ключові слова: діти, показники карієсу, санація.

О. В. Шешукова

ВГУЗ України «Укринская медицинская стоматологическая академия»

**ПОКАЗАТЕЛИ КАРИЕСА У ДЕТЕЙ ОРГАНИЗОВАННЫХ КОЛЛЕКТИВОВ
Г. ПОЛТАВА ЗА 1994-2014 ГОДЫ**

Проведено сравнение показателей кариеса у детей организованных детских коллективов г. Полтава, за последние 20 лет. Обследование детей 6,12,15 лет г. Полтава демонстрирует рост показателей кариеса, связанный с недостатками системы диспансеризации и плановой санации. Такое состояние требует усиления санитарно-просветительской работы с детьми и их родителями и проведения активных профилактических мероприятий.

Ключевые слова: дети, показатели кариеса, санация

О. V. Sheshukova

HSEE "Ukrainian Medical Stomatological Academy"

**INDICATORS OF DENTAL CARIES IN CHILDREN ORGANIZED GROUPS
POLTAVA FOR THE YEAR 1994-2014**

Prevalence and intensity of caries among child's population depend on the complex of factors, and negative changes of ecological and socio-economic terms, in that there is forming of child's organism results in the increase of amount of stomatological diseases.

Research aim the study was to determine changes in rates of tooth decay in organized children's collectives. Poltava, and factors that might influence theme.

Materials and methods. Definition of indicators caries performed in organized children's collectives Poltava in 3 groups of 105 people children 6, 12, and 15 years by examination by the standard method.

The inspection of children of school age is conducted by us showed considerable prevalence and intensity of tooth decay that increases with age. According to recommendations of WHO, 1989, such level of staggered is characterized as subzero. It is set by us, that simultaneously with reduction with age part of children that does not have the teeth staggered by a caries grows amount of children, that needs treatment.

Conclusions. The inspection of 12-, 15- years old children in Poltava is conducted by us testify to the increase of level of staggered caries, that took place for the last 20 years. The increase of amount of children that need treatment requires application of active prophylactic measures and strengthening of sanitary-educational work with parents and children.

Keywords: children, caries indices sanitation.

За даними літератури на Україні останніми роками спостерігається ріст захворюваності на карієс зубів [1]. Так, карієс зубів у дітей 6 років зріс із показника поширеності у 49, 87 % в 1994 р. до 63,1 % у 2009р., інтенсивність процесу збільшилася майже у 2 рази із 1,9 до 3,2 зуби на

одного обстеженого відповідно. Аналіз змін, що відбулися за певний період, необхідний для пошуку форм удосконалення стоматологічної

допомоги дітям та визначення обсягів потреби стоматологічної допомоги на найближчий час. Показники карієсу у дітей організованих колективів залежать як від проведення заходів первинної профілактики, так в від соціально-економічного рівня життя населення [2].

Проведенні в попередні роки обстеження характеризують ураженість карієсом зубів дітей м. Полтава як таку, що відповідає дуже низькому рівню захворюваності за критеріями ВООЗ, 1989 [3]. Беззаперечним є вплив на стан здоров'я населення, а тим більш дітей, негативних змін у економічному житті країни.

Мета дослідження. Визначення змін у показниках карієсу зубів в організованих дитячих колективах м. Полтава, та факторів, що могли на них вплинути

Матеріали та методи дослідження. Визначення показників карієсу проводили в організованих дитячих колективах м. Полтава в 3-х групах по 105 осіб дітей віком 6, 12, та 15 років шляхом неповторного обстеження за стандартною методикою. Отримані дані були порівняні із

даними проведеного в 1994-1995 рр. обстеження щодо визначення поширеності та інтенсивності карієсу в дітей м. Полтава. Статистичну обробку результатів дослідження здійснювали за допомогою методів варіаційної статистики [4].

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз даних проведеного нами обстеження дав можливість виявити особливості ураженості карієсом (табл.). Поширеність карієсу постійних зубів у дітей 6 років склала $3 \pm 1,7$ %, а інтенсивність карієсу дорівнювала $0,05 \pm 0,03$ зуба.

Поширеність карієсу постійних зубів у дітей 12 років значно зростає у порівнянні із 6-річними і складає $63 \pm 4,7$ %, а його інтенсивність становить $1,5 \pm 0,14$ на одного обстеженого. Згідно рекомендаціям ВООЗ, 1989, така ураженість відповідає низькому рівню захворюваності карієсом.

У підлітків 15 років нами визначено вірогідне зростання як поширеності карієсу зубів до $81 \pm 3,8$ %, так і його інтенсивності – до $2,8 \pm 0,25$ зуба на одного обстеженого.

Таблиця

Ураженість карієсом тимчасових та постійних зубів у дітей м. Полтава у 1994 та 2014рр., $M \pm m$

Вік (років)	Поширеність карієсу, %		p	Інтенсивність карієсу, зуби		p
	1994	2014		1994	2014	
6	$2,8 \pm 0,25$	$3 \pm 1,7$	$>0,05$	$0,06 \pm 0,003$	$0,05 \pm 0,03$	$>0,05$
12	$47,9 \pm 4,5$	$63 \pm 4,7$	$<0,05$	$1,09 \pm 0,14$	$1,5 \pm 0,14$	$<0,05$
15	$73,02 \pm 3,9$	$81 \pm 3,8$	$<0,05$	$2,47 \pm 0,2$	$2,8 \pm 0,25$	$<0,05$
p ₆₋₁₂	$<0,05$	$<0,05$		$<0,05$	$<0,05$	
p ₆₋₁₅	$<0,05$	$<0,05$		$<0,05$	$<0,05$	
p ₁₂₋₁₅	$<0,05$	$<0,05$		$<0,05$	$<0,05$	

Визначено, що одночасно із зменшенням із віком частини дітей, що мають інтактні зуби, зростає кількість дітей, які потребують санації. Так, із обстежених 315 дітей 6, 12, 15 років організованих колективів м. Полтава менше ніж третина з них (27,3 %) були з інтактними зубами, а майже половина - 45,7 % – школярів потребували санації. Характерно, що в процесі проведених оглядів з'ясоване негативне відношення школярів до лікування зубів у шкільного дитячого стоматолога. Відмову від лікування діти мотивували тим, що вони та їхні батьки лікуються у приватних стоматологів. Така позиція дитини була у більшості випадків підкріплена письмовими відмовами батьків від лікування зубів дітям у школі. На жаль, майже всі діти, хто заперечував проти лікування, мали не сановану порожнину рота.

Порівнюючи отримані нами у 2014 році при обстеженні дітей 6, 12 та 15 років показники ка-

рієсу постійних зубів із даними 1994 року, ми визначили зростання ураженості карієсом постійних зубів у групах школярів. Ураженість карієсом постійних зубів у дітей 6 років вірогідно не відрізнялась.

У дітей 12 років поширеність вірогідно зростає з $47,9 \pm 4,5$ % до $63,0 \pm 4,7$ %, а інтенсивність з $1,09 \pm 0,14$ до $1,5 \pm 0,14$. За градацією ВООЗ визначаємо, що рівень ураженості карієсом постійних зубів за 20 років змінився з дуже низького до низького.

У 15-ти річних дітей відбувся ріст як поширеності з $73,02 \pm 3,9$ % до $81,0 \pm 3,8$ %, так і інтенсивності ($2,47 \pm 0,2$ та $2,8 \pm 0,25$ зуби на одного обстеженого відповідно).

На нашу думку, зростання ураженості карієсом у дітей шкільного віку м. Полтава пов'язане із дією комплексу факторів. До них можна віднести зміни соціально-економічної ситуації та інше, однак, значну роль відіграє руйнування

системи загальної планової санації, що відбулася за останні роки. Обов'язкові огляди та санація відповідно до ступеня активності карієсу відігравали позитивну роль у профілактиці карієсу в дитячих колективах. Зменшення кількості стаціонарних шкільних стоматологічних кабінетів, що відбулося в останні роки, недокомплектованість їх сучасним обладнанням та матеріалами призводить до негативного відношення дітей до лікування і, відповідно, зростанням рівня стоматологічних захворювань.

Висновки. Проведене нами обстеження дітей 6,12 та 15 років м. Полтава свідчать про зростання рівня ураженості карієсом, що відбулося за останні 20 років. Для зменшення кількості дітей, які мають уражені карієсом зуби та потребують санації, доцільно звернути увагу на стан шкільних стоматологічних кабінетів, проводити активні профілактичні заходи та посилити санітарно-освітню роботу із дітьми та батьками.

Список літератури

1. **Іванов В. С.** Показатели заболеваемости кариесом зубов у детей разных стран мира за 1990 -2010 роки (Часть 1: Россия, Украина, Белорусь) / В. С. Иванов, О. В. Деньга, С. А. Шнайдер // Інновації в стоматології. – 2014. – № 4. – С. 120-126.
2. **Мониторинг** стоматологической заболеваемости у детей Украины / О. В. Деньга, В. С. Иванов, В. Н. Горюховский [и др.] // Дентальные технологии. – 2003. – № 6(14). – С. 2-6.
3. **Шешукова О. В.** Ураженість карієсом постійних зубів у дітей в регіоні із підвищеним вмістом фтору в питній воді / Шешукова О. В. // Зб.: Актуальні питання теоретичної та клінічної медицини на сучасному рівні. – Полтава, 1996. – С. 457.
4. Славин М. Б. Методы системного анализа в медицинских исследованиях / Славин М. Б. – М. : Медицина, 1989. – 302 с.

Надійшла 29.05.15

